

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. listopada 1918.

Leto XIX.

~ Mati in dete. ~

Prišlo je na vrt veselo
dete z zlatimi lasmi;
če peruti bi imelo,
mislil bi, da zro oči
angelčka z višave jasne!
Nežni rokci razprostre
in tja med cvetice krasne
s hitrimi koraki spe.
Glasno ščebeta in vriska,
cvetke trga, k sebi stiska,
a nenadno zakriči ...
Cvetje se na tla mu vsuje,
drobni prstek v pest tišči,
nanj boječe pogleduje,
z ličec svetle pa solzé
lijejo mu in kropé ga;
usteca se mu krivé
in iz njih okrog razlega
čim otožnejši se jok!
„Oh, ubogi moj otrok,
kaj se vendar je zgodilo,
da se jokaš mi premilo?“
Mlada mamica takó
zaječi še tam v daljini,
a v trenutku že nato
v topli skrbi materini
dete stisnejo roké
na prestrašeno srce.
Kot razkošna roža v vrti,
ko vihar tja pridivja,
trepeta, oči uprti

pa na ljubljenska ima,
pozveduje pač skrbé,
kje li kri ubožčku teče ...
Toda kaj pomeni to?
Mati se smejati jame,
potlej pa še bolj srčno
svoje detece objame.
Med poljubci vročimi
na obrazek posolzeni
z glasi radujočimi
in v ljubezni preiskreni
tolažec mu govori:
„Srček, hudega nič ni!
Prstek malo se zredi:
pičila ga je čebela,
ki na cvetu je sedela!
Želo sem iz njega vzela,
prstek kmalu spet bo zdrav.
Naj še malo ga popišem
in poljubčkam: ham, hav, hav!
Zdaj še solze ti obrišem,
na, moj srček zdrav je že!“
Dete v mamico ozre se
in ko vidi, da res nje
lica radostno žaré se,
še samó se nasmehlja
in poljubček vroč ji da.
Mati z detetom odhaja,
jaz zamišljen zrem za njo,
v srcu pa mi misel vstaja:
ni li — zemška sreča to?

Fr. Rojec.

JANKO LEBAN:

Izgubljeni teliček.

prijazni vasi na Gorenjskem je živel pošten kmet; Boštjan mu je bilo ime. Imel je sina Jurčka, ki je bil velik prijatelj domačih živali. Posebno rad je imel malega lisastega telička, ki ga je navadno klical za Liščka. Rad ga je vodil na pašo in silno je bil vesel, če je opazil, da je teliček rad mulil travo. Nekega večera je Jurček grabil seno. Bil je priden deček in kot tak je rad pomagal staršem, kjer in kakor je mogel. Grabeč seno, se je precej oddaljil od mesta, kjer se je pasel teliček. Ko se povrne na pašnik, telička ni bilo več! Ves v strahu zakliče po navadi: »Lišček, Lišček, kje si?« Toda — najsi je ta klic vedno glasneje ponavljal — telička ni bilo od nikoder! Jurček milo zajoka in ihtoč steče k očetu povedat, da je teliček izginil. »Ne deri se tako!« ga tolaži oče. »Treba, da poiščeva telička, in sicer takoj; nič drugega ne pomaga!« — Šla sta na vse pašnike in iskala, toda zaman: o teličku ni bilo ne duha ne sluha. Ideta tudi v hlev, kjer je bilo zbrano že drugo, s paše došlo govedo, a telička ni bilo med njim! Zaman sta ga klicala. Telička ni bilo na izpregled in tudi oglašil se jima ni. To se jima je jako utepalo. Žalostna se vrneti domov z namenom, da pojdeti jutri telička iskat k sosedom. Jurček ni mogel pozabiti telička. Še ponoči mu je žival rojila po glavi. Zjutraj pa je pravil, da se mu je sanjalo, da je Lišček pritekel k njemu.

Komaj se zdani, že se oče Boštjan odpravi z Jurčkom k sosedu Petrovcu, da bi povprašal po teličku. Petrovec pa ni bil nič kaj vesel tega pozvedovanja. Nekako razžaljen je rekel: »Jaz sem pošten človek in nisem še svoj živ dan ničesar ukradel. Le pojditu svojo pot in iščita tatu pri kakem ciganu, ne pri Petrovcu!« —

Oče Boštjan niti žugnil ni na to. Šel je z Jurčkom dalje, sin pa je opomnil gredoč: »Prijazen pa Petrovec ni, tako-le vam pravim, oče!«

»Nič se ne čudi, Jurček!« ga zavrne oče; »kdor ima čisto vest, ni treba, da bi se na dolgo in široko opravičeval ter se sladkal ljudem!«

Nadaljevala sta pot ter dospela k drugemu sosemu — Trdini. Ta jima prijazno pride naproti ter ju sočutno povpraša, če jima česa manjka. Razodeneta mu, česa iščeta.

»Jaz nisem ničesar videl; toda škoda, škoda živali! Saj pravim, še zmerom je malopridnih ljudi, ki kradejo kakor srake. Toda upajta, da se skoro vrne žival, ki vam je bila najbrže ukradena!«

Toliko, da je sosed Trdina izpregovoril te besede, ko Jurček začuje — mukanje!

»Kaj se tako glasi — menda tam iz hleva?« povpraša deček.

»To je moj veliki pes«, odgovori Trdina. »Privezal sem ga v hlevu. Ta časih tako kruli tam, ker ni prav zdrav. Toda ne bi hotela še drugje vprašati, če je kdo videl vajinega telička?« —

»I! no, da! Toda pokažite nama prej svojega psa!« opomni Boštjan ter se približa hlevu. Trdina ga je hotel zadrževati, češ: »Nikar v hlev, pes grize, kakor da je stekel in tujih ljudi ne more trpeti!« Boštjan pa je zagotavljal Trdino, da se ne boji nobenega psa; odpre hlev in stopi vanj. Počasi stopa za očetom Jurček. In koga zagledata tu? Tu je bil privezan teliček ter je mukal, kakor da mu je milo po ljubi svobodi. Jurček steče k njemu in ga pogladi po hrbtu, govoreč: »Lišček, Lišček, kako si došel semkaj?«

In kaj je rekel prijazni sosed Trdina? Navadno mu je bil obraz rdeč, ker je mož ljubil žganje; zdaj pa je prebledel kakor zid ter ves v zadregi jecljal proti Boštjanu: »To ni vaš teliček, tega sem včeraj kupil!«

»Da, to je naš teliček!« zakliče deček odločno, »poznam ga po beli lisi, ki jo ima okolo vratu!«

»Pojdi, no! Take bele lise imajo mnogi telički!« ga zavrne Trdina.

Toda deček приметne: »Glejte, oče, posebni znak našega telička: bela lisa na glavi, in tudi njegove bele zadnje noge, ali jih vidite?« —

Oče Boštjan ni žugnil besede. Le odvezal je telička in ga izročil Jurčku, da ga povede domov.

Trdina ni branil, pač pa je opomnil, uverjen, da mu vsi izgovori nič ne pomagajo: »No, pa vedita resnico! Včeraj se je teliček zatekel do mene. Sprejel sem ga ter zaprl v hlev. Hotel sem vas pa danes iznenaditi ali pravzaprav pošaliti se z vami na ta način, da vam telička skrivaj privedem v vaš hlev!« —

»Ali ste res tako hoteli, sosed Trdina?« povpraša deček smehljaje. Oče pa mu veli, da naj molči in naj odvede telička domov. Pri tem pa pogleda Boštjana tako zaničljivo, da se ta ves poparjen pri priči izgubi v hišo ter močno zaloputne z vrati.

»Oče«, deje spotoma Jurček, »zdaj sem se prepričal, da so ljudje s slabo vestjo tudi lahko prijazni in vljudni.«

»Žalibog!« odgovori oče, »sleparji so navadno tudi hinavci. Prav često se zgodi, da ima kdo na jeziku sam med, v srcu ga je pa sama hudobija!« —

Jurček je še večkrat po tem dogodku pasel telička, ali vselej ga je privezal prej, če se je le za hipec oddaljil, z dolgo vrvjo na kolec ter mu dobrikaje govoril: »Pa glej, moj Lišček, da te kdo ne ukrade!«

Sosed Trdina je tudi še pozneje imel »nesrečo«, da so se razne živali zatekale k njemu, recimo tuje ovce, kokoši in druge. Toda vkljub njegovi prijaznosti so ga nekega dne obiskali orožniki ter ga uklenjenega odvedli v ječo. Tam sedi menda še danes, če še ni prebil svoje kazni.

TONE KOSEM:

„Ti, jaz vem pa za ptiče . . .“

ežal sem za hišo v travi pod senčnato jablano in čital knjigo. Lep nedeljski popoldan je bil. Nad dolino, nad tihimi kmetiškimi domovi pod menoj je bilo stikalo solnce iz svojih žarkov tako prelesten baldahin, da je strmelo zdaj še samo kakor zamaknjeno vanj, in nad tem baldahinom so se po holmih naokrog pojoči klopotci kakor bele vrteče zvezde bliskali iz sinje bleščave neba ter se z menjavanjem in močjo vetra vred zdaj glasneje, zdaj tiše veselo zasmejali nad menoj.

Zaprl sem knjigo, si položil roke pod glavo in si pomaknil čepico na oči, ki so si trudne želele sence in počitka. Žalostne so bile moje misli. Tudi tebi, starec, se je zgodilo kakor onim v domovino vračajočim se potnikom, ki jim je vihar razbil barko in jih treščil na samotni otok! Razbito je tvoje življenje, tvoj otok je bolešno razočaranje. Nad teboj sije solnce, maliva iz kristalnih kelihov zemlji svojo zlato luč, okrog tebe žehti priroda od samega opojnega cvetičnega vonja. Ali ne zate — za druge sije solnce, za druge dehté cvetice . . .

Iz gozda za menoj se je oglasilo tenko požvižgavanje. Ozrem se in poslušam. Žvižganje prihaja vedno bliže; potem se iz gošče ob travniku zasvetlika bel rokav in iz vejevja se izlušči sosedom Minko, moj prijateljček, deček z vedno smejočimi se rdečimi lici in radostnimi, žarečimi očmi. S skakljajočimi koraki hiti proti meni. Pred menoj obstane in ko vidi, da me ne moti, se skloni k moji glavi ter mi pove skrivnostnoveselo: »Ti, jaz vem pa za ptiče . . .«

Uprem se z rokami v tla in sedem — moje oči se začudeno ozirajo naokrog in iščejo, ušesa se napenjajo in prisluškujejo, srce mi naglo utriplje. Od kod je zazvončkljalo? Ali se ni oglasila moja mladost?!

Poleg mene sedi v travi Minko, in njegov obraz se pred mojimi očmi nenadoma izpremeni. Da, saj je to tisti obraz! Videl sem ga nekoč v davnih časih, gledal sem ga, samo bolj bled je bil in bolj droban, a oči so bile ravnotako radostne in žareče. Mladost moja lepa, ti si me prišla zopet

obiskat! In še nikdar niso zazvonili tvoji zvončki slajše kakor zdaj... Sediš ob meni in se veseliš, da se je tvoje zvončkanje tako prijetno dotaknilo mojega srca. A še bolj se čudiš. V tebi je vse polno sočnega življenja, vse polno mladega veselja, zaupanje in hrepenenja. Gledaš me in ne razumeš me: nikjer več življenja — vse tiho, uničeno... razvaline. V črno rakev strmiš, v mrtvaški obraz, v mrtve razočarane oči. Ti prelepa — s svojim nedolžnim otroškim veseljem — saj te komaj še poznam. Kje so zdaj tisti gozdovi, po katerih je hodil nekoč otrok z drobnim, bledim obrazom, skakljal v sencah in se igral z vevericami, se pogovarjal s ptiči in drevesi, vedel za vsako ptičje gnezdo in se veselil mladičev, kakor se mati veseli svojih otrok? Kje so zdaj tisti gozdovi? Ni jih več; posekani so. In otrok — kod hodi zdaj? Nikjer ga ni več... ubili so ga razbojniki... namesto njegovega veselega obraza pa gleda iz rakve mrtvaška glava starca. Samo spomni še na tega veselega otroka, nič drugega več... Pa da bi vsaj vi, vi sladki spomini, ostali pri meni... lažje mi bo v rakvi!...

Še vedno sedi ob meni Minko, oziraje se na jablano nad nama, v vejicah, kjer žgoli dvoje zlatopisanih, od vejice na vejico poletavajočih in z ljubkim kretanjem drug drugemu približujočih se liščkov. Kadar pa pogleda mene, se njegove oči skrivnostno zasmejejo; čutim: nečesa mi še ni povedal, nečesa lepega, kar mu sladko in mehko leži na dnu srca in česar za enkrat še noče deliti z menoj — tujcem.

Vstanem, da grem v hišo. Minko stopa vstric mene, čebljajoč in skočen kakor majhen škorec. Pri vežnem pragu se mislim od njega posloviti, ko me hipoma prime za suknjo, se vzbne na prste in mi z bleščečimi očmi odkrije svojo skrivnost: »Ti, veš... pa kosi so... Tako lepo gnezdo imajo... Kadar bodo godni, bom dva vzel in enega bom dal tebi... veš, tebi, da ti bo žvižgal in pel...«

Skoz tuje mesto...

*Skoz mesto gre neznanec osamel,
pred njim pa otročičev roj vesel
iz šole se podi domov
pod ljubi, topli rodni krov...
Zamišljen v sé za njimi tujec zre,*

*na lice solza mu utrne se:
priplavala mu pred oči
podoba z daljnih je strani,
on tesno jo zapre v srce
in s solznim licem dalje gre...*

Fr. Rojec.

~ POSLEDNJA POT ~

Mimodražev Jurče.

Narodna pravljica izpod Boča.

Mimodražev Jurče reče некоč svojemu očetu: »Oče, jaz grem pa po svetu poiskat si službe!«

In šel je ter prišel do žuborečega potoka, kjer sta se pričkala dva brata za dediščino — za črevlje in klobuk. Vsakrteri je hotel imeti oboje: črevlje, ki si prišel z njim tem dalje, čim večkrat si stopil, in klobuk, ki si z njim tem več vedel, čim večkrat si ga zasukal.

»No«, si misli Jurče sam pri sebi, »kaj takega bi rabil tudi jaz«.

Ker pa je Mimodražev Jurče kaj dobro vedel, da je Zastonj že umrl, da ga je Nič pokopal in se ni Nihče za njim jokal, pobere precej debel kamen, ga vrže sredi potoka in pravi prepirajočima se bratoma: »Kateri izmed vaju prvi prinese kamen iz vode, onega bodo črevlji in klobuk!«

In bratca se urno zakadita v potok za kamenom, a Jurče si med tem časom brž natakne čudodelne črevlje in dene na glavo enake vrste klobuk ter jo odkuri. —

Pa pride v kraj — rekli se mu Studenice — in vstopi v samostanu v službo za kravjega pastirja. Pasel je krave po gori Boču, kjer so tudi razvaline starega gradu. —

Ko je tega Jurče некоč pregledoval, je odkril votlino, v votlini vrata, skozi vrata klet, polno sodov rujne starine in kadi rumenih cekinov ter deklico, ki mu veli: »Deček, blagor tebi in materi, ki te je rodila, zakaj čolga, dolga leta sem že tu zakleta. Pridi zopet ob letu in rešiš zakletega dekleta!«

In deklica izgine, a Jurče je zopet pri svojih kravah.

Potem se odpove službi v samostanu, gre po svetu kar za nosom ter stopi zopet drugje v službo...

Leto se je bližalo baš koncu, ko se Jurče spomni zaklete deklice in njenega naročila. Hitro gre na pot in pride do starega, sivolasega in dolgobradega puščavnika, ki ga vpraša, kje je Boč.

»Oj, daleč, daleč«, odvrne puščavnik, »rayno jo mislim popihati tja, sem namreč Veter. Škoda, da ne moreš z mano«.

»E«, pravi Jurče, ko si je nataknil črevlje in dal klobuk na glavo, »le poizkusiva!«

Pa sta jo popihala Veter in Jurče ter dospela na Boč, kjer je že čakala Jurčeta rešena deklica. Napravili so imenitno gostijo. Jedli so in pili, godce imeli in bili kar najboljše volje. —

Tudi stari grobar Pšik, ki mi je pravil to-le, je bil zraven. Dobil je iz naprstnika jesti in iz rešeta piti, pa še sedaj živi. —

~ Poredni Joško. ~

V četrtek Joško, šole prost,
napotil tjakaj se je v gozd.

In tamkaj se na grm je spel,
ker ptičice bi rad imel.

A v gnesdu stara mi sedi,
tako mladičem govori:

»O, glejte, tu gre Joško naš,
predrzni deček samopaš.

jeseč se, da ni ptičkov vjel,
kot slobno je storiti htel . . .

Mladiči, le vstanite koj,
pa urno, urno za menoj!« —

In — frr! — ves ptičji zbor sleti,
in gnesdo prazno se reži . . .

Ubriše Joško se pod nos,
previdnim ptičkom ni bil kos.

Nevoljen ves in poln sramu
ubere naglo pot domu,

Janko Leban.

~ V nočnem hladu. ~

Solnce že je zatonilo,
padel na zemljó je mrak,
petje ptic je potihnilo,
slavčka spev le čuj sladak!

Vse cvetice po livadi
sladko mi počivajo,
njih glavice v nočnem hladu
zlate sanje snivajo.

Tam na nebu pa prižiga
svetlih zvezdic se nebroj,
milo nam z višave miga,
ljub pozdrav pošilja svoj.

Krogla svetla prikazala
daleč se izzâ goré,
to je luna mila, zala,
glejte: k nam od vzhoda gre.

Draga luna — o, le pridi
in preženi noč temná;
zarja jutranja, izidi,
da spet ptički zapojó!

Ivanka Debevčeva-Kocijanova.

~ Pismo. ~

Bratec, bratec, pridi,
pridi spet nazaj!
K nam je ves v zelenju
prišel ljubi maj:
zopet na poljani
rožice cvetó,
zopet vse okolo
ptičice pojó.
Z mamico pa nisva
nič vesela še,

žalostno je nama,
žalostno srce . . .
Bratec, bratec, pridi,
pridi k nam nazaj!
Ko se ti povrneš,
vzcvete šele maj:
rožice na polju
lepše zacvetó,
ptički veselejše
pesmi zapojó! —

Albert Š.

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

(Dalje.)

11.

Kekec se je postavil kraj lesene lese in je gledal, kako so se zgrinjale divje koze po staji. Že so polegale po rosni travi, ko je prišel Prisanek. — »Dober večer, stric Prisanek!« ga je pozdravil Kekec. »Lepo sem jih prignal domov. Prav pridno so se ves dan pasle. Hm, zadovoljen bi bil z njimi, da ni bilo onih treh preklicanih nebodijih-trebnic. A kaj bi se zdaj jezil? Saj ne pomaga prav nič. Išcite, stric Prisanek, tiste tri nebodijih-trebnice, išcite! Kaj morem za to? Ušle so mi, vam rečem, stric Prisanek, tiste tri nebodijih-trebnice so mi ušle. Kar poskočile so — frk! In bilo jih ni nikjer več... To vam povem že zdaj, stric Prisanek. Veste, da ne bo zamere«.

Kekec je zasadil palico v zemljo in je prekrizal roke na prsih. Pa je čakal, da zarohni Prisanek in ga zgrabi, ker je izgubil tri koze. A Prisanek ga je samo pogledal in je odvrnil prav mirno: »Hm, že prav! Boš pa pasel tri dni več!« — Pričel je naglo preštovati svoje koze. Ko jih je preštel, je zaprl leso in se je napotil proti hiši. Kekec je stopal za njim in se je čudil na vso moč, da ga ni divji mož prav nič oštel. Šla sta ob visokem zidu, in tedaj je šinila Kekcu v glavo lepa misel, da se je kar namuznil. — »Stric Prisanek!« je rekel kar nenadoma in je pokazal z roko na zid. »Ali je res, da poderete ta visoki zid, kakor hitro pride živa stvar skozenj? Ali je res? Glejte, na vasi pripovedujejo tako ljudje. Pa jim ne verjamem...«

»Res je, res!« je odgovoril Prisanek. »Tako sem prisegel pred sto leti, in svoje prisege ne prelomim nikdar. Pa čemu vprašuješ, paglavec? Kaj misliš, da se boš splazil ti skozi zid? Hehe, Kekec, hehe!«

Prisanek se je posmejal na glas. A Kekec ga je pogledal od strani in se je še enkrat namuznil. Glej ga no — Prisanka! Pa še ne pozna Kekca, resnično ga še ne pozna. Če bi ga poznal, bi se zdaj ne smejal tako glasno. A Kekec mu že pokaže svojo prevejanost in navihanost. Pa bo strmel Prisanek, tako bo strmel, da bo pozabil smejati se ... In Kekec se je zasmel sam pri sebi. Hipoma je obstal in je pokazal na kamenček, ki je bil vzdan v zid in se je svetil, kakor da bi bil zlat. — »Oj, stric Prisanek!« je zaklical Kekec in se je sklonil h kamenčku, da bi ga iztrgal iz zida. A kamenček se ni ganil. »Glejte zlat komeček v zidu! Dajte ga meni, da si kupim na semnju citre! Oj, stric Prisanek! Lepo vas prosim ...«

»Saj to ni zlato!« je odgovoril Prisanek. A vendar je iztrgal iz zida tisti lepi kamenček in ga je dal Kekcu. »To ni zlato, to je samo navaden kamen, ki se sveti samo od zunaj. Na, tu ga imaš! A koristil ti ne bo prav nič.«

»Hvala lepa, stric Prisanek!« je rekel Kekec in se je pričel spet muzati. In muzal se je prav do kamenite hiše. Vrgel je torbo na stol in je prislonil k zidu svojo dolgo palico. Stopil je v sobico k Tinki, ki je sedela na postelji in se je še vedno igrala z belo muciko. Njen obrazek ni bil več bled, ampak rdeč. — »No, Tinkara, ali te je pojedel Prisanek?« jo je nagovoril Kekec. »Povej mi lepo in naravnost: ali te je tepel? Ali te je pogledal samo enkrat grdo? Ha, Tinkara? — Kar hitro povej, ker sem mu obljubil, da ga zmikastim, če bo grdo ravnal s tabo!«

»Oj, ne!« je odgovorila Tinka. »Veš, lepo je govoril z mano in z muciko, da sem se mu morala smejati. Pa tudi mucika je mijavkcala ... In dobre in sladke reči mi je dal, da sem jih jedla ... Veš, Kekec, saj ni hudoben in grd. Že mi je skoro ozdravil nogo. Kar nič me ne boli več; samo stopiti še ne morem nanjo. Oj, Kekec, kar pusti strica Prisanka pri miru! Pa ne smeš ga več mikastiti.«

Kekec se je čudil, pa ni mogel verjeti. Z glavo je majal, pa je gledal Tinko. A tedaj je stopil Prisanek v sobico. Kar z rokami je prijel malo Tinko in jo je dvignil. — »Jest gremo, Tinčica!« je govoril prav sladko. »Pripravil sem mlekca zate in dobrih mlincev. Da boš vesela, Tinčica!« — In Tinka se je nasmejala in se ni prav nič bala Prisanka. In kako tudi? Saj se je igral Prisanek ves dan z njo in ji je govoril prijazne stvari. Pa še celo dobrih sladkarij ji je prinesel, da se je mala Tinka malo posladkala in oblizala. Pa se ga naj zato boji?

Kekec se je še vedno čudil in je zmajeval z glavo. Kar nič več ni poznal sestrice, ki je prej že jokala, če ji je kdo pokazal samo prst. Glej jo no — Tinkaro! Pa se ne boji Prisanka. A davi se je kar drla samega strahu, ker je morala sedeti s Prisankom za mizo. A zdaj pa pusti, da jo nese divji mož k mizi, in se še celo smeje. Čudno, čudno ... Kekec je šel

za njima. Pa tudi mucika je šla za njima in je mijavkala: vso pot. Kekec je molčal, ko je otepal rumene žgančke. Zamislil se je bil v svoje misli in le tupatam je pogledal na Prisanka in se je namuznil. Tinka je jedla svoje sladke mlince in je pila belo mlekce. Prisanek pa je govoril prijazne besede in jo je dražil, da se je morala mala Tinka tupatam zasmejati.

Ko se je stemnilo, so šli spat. Kekec se je spet zavil v debelo odejo in je legel tam v kotu kar po tleh. Tinka je ležala lepo na svoji posteljici. A Prisanek se je premetaval zunaj v veliki izbi po pogradu. Pa je ječal, bridko ječal, ker ni mogel zaspiti. Njegovo ječanje sta slišala tudi bratec in sestra v sosedni sobici, pa nista mogla zaspiti. — »Ali slišiš, Kekec?« je vprašala Tinka potihoma. »Ali slišiš, kako ječi zunaj Prisanek? Pa zakaj ječi tako?«

»Kaj jaz vem!« je odvrnil Kekec in je zazdehal obenem. »Mogoče ga tlači môra. Môra je pa huda in strašna. Na nogah ima velike copate in hodi — vsk — vsk . . . Pa tlači zdaj Prisanka in tudi sinoči ga je tlačila, ker je ječal tako glasno. O, slišal sem ga, pa tudi hudo môro sem slišal, ko je šla po izbi — vsk — vsk . . .«

»Ovbe, Kekec!« se je prestrašila Tinka. »Kaj govoriš o hudi môri? O, molči, molči, Kekec, da ne pride tudi k nama! — Veš, Kekec, piščalko imaš in znaš lepo piskati nanjo. Kar zapiskaj lepo pesem! Slišala jo bo huda môra, pa bo kar zbežala. O, huda môra ne more slišati lepih pesmi. Ušesa jo bolé; zato pa zbeži, če sliši lepo pesem . . . Zapiskaj, Kekec, zapiskaj lepo pesem na piščalko!«

»Hi-hi«, se je posmejal Kekec. A vendar je vzel iz žepa piščalko in je pričel piskati. Tisto pesem je piskal o Vili Škrlatici, tisto pesem, ki je bila tako lepa, da je človek kar strmél. Potihoma je piskal Kekec, o, tako milo piskal, da je pozabil človek na vse in je poslušal, samo poslušal . . . Ko je Kekec odpiskal pesem, je poslušal še dolgo, če bi pričel Prisanek spet stokati. A slišal ni nobenega glasu in bil je prepričan, da je Prisanek že zaspal. Poklical je Tinko, a tudi Tinka je že spala. Kekec se je zasmejal. Zavil se je tesno v odejo, pa je zaspal, kot bi trenil . . .

Zjutraj pa je vprašal Kekec Prisanka: »Ali slišite, stric Prisanek? Zakaj pa ječite tako ponoči? Ali hodi k vam huda môra? Povejte mi, stric Prisanek!«

Prisanek pa je odgovoril: »O, ne tlači me huda môra. Samo težke sanje imam in v sanjah ječim, da je strah. Hm, nerodno mi je, ker spim tako slabo . . . A nocoj sem spal prav dobro. Pokaži mi tisto piščalko, ki si nanjo piskal sinoči! Veš, nekaj časa sem te poslušal sinoči. A potem sem kar zaspal in sem spal tako lepo kot še nikoli. Vsak večer mi boš moral zdaj piskati, ti Kekec! To ti rečem že danes . . . Pokaži mi piščalko!«

»O, kajpak! O, seveda! Da mi jo vzamete, stric Prisanek!« je odgovoril Kekec, ker se je zbal za svojo piščalko. Kar jopič je zapel, pa je stopil dva koraka nazaj. A Prisanek mu je prigovarjal toliko časa, da je

naposled le pokazal piščalko. Mož jo je gledal nekaj časa, pa tudi zapiskal je nanjo. A kar hipoma je prijel Kekca za ramo in je rekel: »Ti, Kekec — ti mi boš prodal to piščalko. Zapiskam si nanjo vsak večer, pa bom lepo zaspal in ne bom stokal nič več. Kar hitro mi povej, koliko zahtevaš zanjo!«

Kekcu je stopil samega strahu znoj na čelo. Skočil je k Prisanku in se je obesil za njegovo roko. — »Oj ne, stric Prisanek!« je zavpil. »Ne prodam piščalke. Za ves svet je ne prodam . . . Dajte mi nazaj piščalko, mojo lepo piščalko mi dajte nazaj!«

A Prisanek je stopil k veliki omari in jo je odprl. Vzel je iz nje zabojček in ga je postavil na mizo. Odprl je pokrov, pa je rekel: »Vidiš, Kekec, to ti dam, če mi podariš piščalko. Poglej, Kekec!«

Kekec je pogledal v zabojček, in oči so se mu kar zasvetile. V zabojčku so bile lepe citre. Svetile so se strune, kakor da bi bile zlate. Oj, citre so bile tako krasne, da se je Kekcu bliščalo pred očmi. Iztegnil je roko in se je s prsti dotaknil zlatih strun. In citre so zapele, tako lepo so zapele, kot ne poje nobena ptica v samotnem gozdu . . . »Ali je res, stric Prisanek?« je govoril Kekec ves omamljen. »Ali mi res daste citre za piščalko? Oj, stric Prisanek, če se ne norčujete?«

»Res, res — kar vzemi jih! Citre so tvoje!« je odgovoril Prisanek. Kekcu so se tresle roke, ko je vzel citre iz zabojčka. Z drhtečimi prsti je pričel igrati. A ni mu šlo dobro, ker Kekec še ni bil vajen citer. A vedel je, da bo znal kmalu igrati; v nekaj dneh bo pa že znal svirati najlepše pesmi. Samo, da ima citre, samo, da ima citre! Vse življenje je že hrepenel po citrah. O, ničesar drugega si ni želel na svetu razen citer. Zdaj pa jih ima. Zlate strune imajo in pojejo tako lepo kot nobena ptica. Sam Prisanek mu jih je podaril za piščalko, sam Prisanek!

Kekec je poskočil v svojem veselju in je zavriskal. Kar na mizo je poskočil in se je oklenil Prisanka okrog vratu. — »Oj, stric Prisanek, oj, dobri stric Prisanek!« je govoril. »Nikoli več vas ne znikastim, nikoli več . . .«

»No, no!« je zamrmral Prisanek in ga je postavil na tla. Zasmejal se je in je nadaljeval: »Kekec, ali vidiš solnce? Čas je, da poženeš koze na pašo. Kar pojdi v stajo in odpri leso. Saj poznajo že same pot. Kar lepo pojdi za njimi. Pa pazi, Kekec! Saj znaš, da te stane vsaka koza en dan . . . Danes je nedelja. Priženi opoldne domov! A popoldne si prost!«

Kekec je zavriskal še enkrat in je stekel iz hiše. Tekel je vso pot. Samo tam ob zidu se je ustavil, kjer je bil sinoči Prisanek odluščil tisti zlati kamenček. S svojo dolgo palico je pobezal v luknjico. — »Pojde, pojde!« se je zasmejal. »Ej, stric Prisanek! Podarili ste mi citre in ste dobri kot nihče. A vendar vas bom prekanil, oj, lepo prekanil!« — In Kekec se je smejal do staje. Odprl je leso, in divje koze so se zaprašile po skalovju. Kekec je zažugal s pestjo za njimi. — »Pa tudi vas bom prekanil. O, le čakajte! Samo štiri dni vas bom še pasel. A potem nikoli več . . . O, le počakaj, ti divja zverjad! Ti še ne poznaš Kekca!«

~ TINKA SE SPOMNI MAMICE ~

Kekec je pobral velik šop slame in ga je zvezal z vrvjo. Pritrdil ga je k svoji malhi in tako se je pričel plaziti po skalovju za divjimi kozami. Tam na planotici pa je pričel naglo vezati slamo. Na štiri šope jo je razdelil in jo je trdo zvezal. Nato je šel preko zmrznjenega snežišča in je postavil na vse štiri strani šop slame in ga je pritrdil z debelim kamenom k skali. Nato je šel nazaj in je sedel na svojo skalo. Gledal je tja gor, kamor je bil postavil tiste štiri šope slame. Glej, pa se je še celo njemu zdelo, da sedé tam gori štirje možički. Zavriskal je, da je poskočila nedaleč vsa prestrašena koza. Zaprašila se je preko snežišča in je hotela v skalovje. A hipoma je obstala, ker je mislila, da sedi tam na skali človek. Obrnila se je, pa je bežala v drugo stran. Pa tudi tam je sedel možiček; ravno tako na tretji in četrti strani. Koza je videla, da ne more nikamor. Zato je šla nazaj po snežišču, pa se je pričela mirno pasti.

Kekec se je smejal, da se je kar tolkel po kolenih. — »Ali vidiš, prisnuka kozja?« je govoril. »Prekanil sem te, kot te ni še nihče prekanil. Pa uidi zdaj, če moreš! O, le uidi! Zdaj poznaš Kekca in se ga boš spominjala vse življenje . . . Hehe, le pojdi v skalovje! Le pojdi!«

Ko se je Kekec naveličal smeha, je pričel vriskati in peti, da je odmevalo vseokrog od visokih snežnikov. Saj ima zdaj citre, najlepše citre ima na svetu. Vse svoje življenje bo zdaj sviral lepe pesmi, da bodo ljudje kar strmeli. Saj pravim — Kekec, ta Kekec! Prevejan ti je in navihan, pa ima srečo povsod, kamor pride. Še celo divjega moža je prekanil in ga je ociganil za zlate citre. Saj piščalka ni vredna dosti; mogoče dve piškavi dvajsetici. A za citre bi že moral šteti cekine, če bi jih hotel kupiti. Pa jih je dobil skoro zastonj. Piškavo piščalko je prodal, pa je dobil citre . . . Saj pravim — Kekec, ta prebiti Kekec, ki se mu smeje sreča, kamor le pogleda.

In Kekec je vriskal in prepeval v svoji radosti. Samo enkrat je utihnil. Zaslišal je ubrano zvonjenje, ki je prihajalo iz daljne dolinice. Pa se je Kekec domislil, da je danes nedelja. Poslušal je zvonjenje, ki je prihajalo tiho in lepo k njemu na visoke snežnike. Snel je klobuček z glave. Prekrižal se je, pa je poslušal, poslušal . . .

Tisto lepo, ubrano zvonjenje je slišala tudi mala Tinka. Sedela je na trati pred kamenito hišo in se je igrala z belo muciko. A kar hipoma je začula tisto zvonjenje. Nekaj trenutkov je strmela in se je čudila. A potem se je domislila, da je danes nedelja. O, ob nedeljah jo je mamica vedno oblekla v lepo obleko. V rdečkasto šlabankico jo je oblekla in krog vrata ji je zavezala svilen rutico. Pa sta šla s Kekcem k maši. Pri maši pa je bilo tako lepo, o, tako lepo! — Glej, pa tudi danes je nedelja. A danes ne gre k maši, ker mora biti daleč od doma pri Prisanku. Bog ve, kaj dela zdaj mamica? Že dolgo časa je ni videla, o, tako dolgo že ne . . . Tinka je povесila glavico. V mladem srčecu jo je zaskelilo nekaj bridkega, da je vzdihnila na glas.

»Mamica! Mamica!« je zaklicala potem in je zajokala. Bela mucika je mijavknila in je dvignila rep. Stisnila se je k Tinki. A Tinka je ni vi-

dela več. Tinka je jokala, na ves glas je jokala in je klicala mamico. Iz hiše je pritekel Prisanek ves prestrašen, misleč, da se je dogodila nesreča. — »Kaj je, Tinčica? Kaj je?« je izpraševal in se je sklonil k njej.

A Tinka mu ni odgovorila, ampak je jokala vedno huje. Prisanek ji je prigovarjal z lepimi besedami. A vse ni pomagalo prav nič. Tinka je jokala venomer in je klicala mamico. Prisanek si ni znal pomagati več. Prijel je jokajočo deklico, pa jo je ponesel v hišo. Ponujal ji je sladkarije in je govoril lepe besede. A Tinka ni marala prav za nič. Niti poslušala ga ni, ampak je jokala, da se je kar tresla.

»Hm«, je godrnjal Prisanek, ker si ni znal več pomagati. »Kaj naj storim, da jo potolažim? Kar naprej se joče ta nesrečni otrok in noče odnehati . . . Kaj naj storim? Najbolje je, da počakam Kekca. Kekec ti zna vse, pa bo tudi znal potolažiti Tinko. Pribita reč! Če se bo zdaj kremžila tako vse dni? Pa kdo bo poslušal ta vrišč, kdo? Hm, najbolje bo, če pošljem oba domov, še preden odpase Kekec svojih pet dni. Pa sem se veselil, da sem prišel tako lepo do pastirja. Na, pa bom moral spet sam pastí, ker ne prenesem tega vrišča in stokanja. O, resnično ne prenesem . . .«

Prisanek se je praskal za ušesom in je godrnjal. A Tinka je sedela tam na posteljici in je bridko jokala. Z rokami si je zatiskala rdeči obrazek in je klicala mamico, samó mamico. Prisanek pa je mrmral in si je zatiskal ušesa. — »Oj, Tinčica, ali slišiš?« je zaklical tuptatam prav sladko. »Ne joči, Tinčica, ker je tako grdo, če jočeš! Saj pojdeš k mamici. Še danes te ponesem k njej. Samo da ne boš več jokala. Ali slišiš, Tinčica?«

Bilo je vse zaman. Tinka ga niti slišala ni, ampak je jokala na ves glas, da je bila že vsa hripava. Prisanek je zmajeval z glavo in odšel iz hiše. Stopil je na trato, pa je pogledal na solnce, če bo že kmalu poldne. Komaj je že čakal, kdaj prižene Kekec koze z gorá. Saj Kekec je navihan in zna vse. Pa bo znal tudi potolažiti nesrečno Tinko, ki se dere tako grdo tam v hiši. Samo da bi že prišel! A solnce še ni prišlo do srede neba, in Kekca še ne bo tako kmalu . . .

*

Lep je bil vrt, ki se je širil okrog belega dvorca Vile Škrlatice. Bilo je vse polno gredic, posejanih z najlepšimi gorskimi cveticami. Prijeten, blagodejen vonj se je širil kroginkrog, da se je Jerica kar smehljala, ker ji je bilo tako prijetno v srcu. Poslušala je ptice, ki so prepevale po širnem logu, in se je čudila temu krasnemu petju. Sedela je na klopici sredi čudovitega vrta, pa se je smehljala, samo smehljala, ker je pozabila sredi te krasote na vse — na skrbi in na svojo grenko žalost.

A predramilo jo je tiho zvonjenje, ki je priplavalo daleč tam iz zagorske vasi. Jerica se je zganila in je poslušala. In hipoma se je spet domislila Kekca in Tinke ter uboge mačehe, ki vzdihuje zdaj doma po otrokih. Zbolelo jo je v srcu, da je vzdihnila na glas . . . Kaj dela tukaj pri Škrlatici? Ali ne bi bilo prav, če bi se napotila domov, pa bi povedala

mačehi vse? In mačehi bi odleglo, ker bi vedela vsaj to, da sta Kekec in Tinka še živa . . . O, resnično — kar domov se napoti. Razveselila se je bo mačeha, da le kaj! Pa ji pove Jerica vse, kje sta Kekec in Tinka. Še enkrat vzame slovo; potem pa se napoti čez gore k teti Nežari in tam bo služila, tako dolgo služila, dokler bo prav teti Nežari.

Tako je sklenila Jerica in je vstala. Hotela je v dvorec, da se lepo zahvali Škrlatici za dobroto in prijaznost. Poprosi jo za tisti rdeči mežikelj, da ga ponese domov mačehi. Z njim se je pozdravila Škrlatica, pa se pozdravi tudi uboga mačeha, ki je tako bolna. Saj Jerica ni bila huda nanjo, prav nič ni bila huda, čeprav jo je spodila mačeha od doma. Jerica je bila prepričana, da mačeha ni hudobna. Samo zaradi bolezni je tako zadirčna in nagla. Nemara ji je zdaj celo žal, da je spodila pastorko od hiše, pa se kesa. Nemara . . .

Še preden je Jerica napravila tri korake, je prišla Škrlatica iz dvorca. Deklica ji je povedala, da hoče domov k mačehi. Lepo jo je poprosila za tisti rdeči mežikelj, ki ga je prinesla z gore. — »Bolna je mačeha, pa se mi smili,« je dejala. »Lepo vas prosim, gospa! Saj vi ga ne rabite več. Jako bi vam bila hvaležna, če bi ozdravila mačeha . . .«

Škrlatica jo je pobožala po laseh. »Pridna deklica si, Jerica, in imaš zlato srce!« je odgovorila. »O, rada, prav rada ti dam tisti mežikelj. Saj je tvoj, ker si ga utrgala ti. A počakaj še malo! Popoldne pojdeš v vas. Nočem ti braniti. Samo kosila moraš še počakati . . . Lepo boš ostala doma in ne bo ti treba k teti Nežari. Verjemi mi, da te bo imela zdaj mačeha rada. Saj ve, da jo je kaznoval Bog, ker te je zapodila tako grdo od hiše. Bog jo je kaznoval s tem, da sta ji izginila Kekec in Tinka. O, le verjemi mi, Jerica, da te ne pusti mačeha več od doma. Obdržala te bo pri sebi in te bo rada imela.«

»O, da bi bilo res!« je vzdihnila Jerica. »Tako rada sem doma! Že zaradi mamice, ki počiva že tako dolgo v grobu. O, da bi bilo res!«

In Jerica je vzdihnila še enkrat. A vendar ji je vstala v srcu radost. Skoro verjela je Škrlatici. Saj Škrlatica je Vila, pa se ne more lagati. Mogoče res ostane doma in ji ne bo treba iti služiti v grenko tujino? O, mogoče! Pa bo veselo zopet doma. Živel bo pri Kekcu in Tinki, ki ju ima tako rada. In oče bo zadovoljen, in mačeha je ne bo grdo gledala, ampak jo ljubila kakor Kekca in Tinko . . . O, da bi bilo tako, kot pravi Škrlatica! O, da bi bilo res!

Jerica je šla za Škrlatico in se je vsa vesela in srečna smehljala . . .

(Konec.)

Poljsko cvetje.

Tinček in Milena sta šla lepega poletnega jutra po pisanem polju. Držala sta se za roko, v drugi sta pa imela vsak svojo torbico iz domačega platna in v njej svoje zvezke, Abecednik in peresnico. Drobila sta korake in hitela veselega obraza mimo bogatih njiv in cvetočih travnikov v šolo. Zdajpazdaj izpusti Tinček roko svoje tovarišice in jo poboža po mehkih laseh, ki so se ji v dolgih kodrih sipali po ramenih.

»Ti danes nimaš črevljev, Tinček, jaz pa ... Ali naj se tudi jaz sezujem?«

»Zakaj pa? Ti nisi vajena hoditi bosa. Milena, nikar!«

»Pa se bom vse eno! Saj nisem gosposka hči! Kolikokrat sem že bila bosa!«

»Ruše so trde, Milena!«

»Ne, saj je včeraj deževalo. Ali se ne spominjaš?«

»A danes pa zopet pripeka solnce!«

Milena se ni zmenila za vse to. Sedla je na tla, se sezula in je stala zdaj na mehki travi s čreveljčki v roki. Smejala se je sladko in kazala bele zobke.

»Ti si pa res moja sestrice«, ji je rekel Tinček, »v vsem hočeš biti meni enaka!«

Milena se je še smejala in rekla: »Prav praviš! Jaz nimam brata, ti nimaš sestre. Jaz imam samo očeta, ti pa samo mamico. Tvoja mamica me tolikokrat boža in tudi češe.«

Ko je umolknila, je hušknila nenadoma senca v njene svetle oči. Obrazek se ji je zresnil. Misel na ubogo mamico jo je užalostila ...

Švignila je nad njunimi glavami jata brzih lastovic, začivkala, zafrfotala, se oddaljila in se zopet vrnila — bliže, niže, v malih lokih in s tako brzino.

»Milena, lastovke so že tu!«

»Kje so pa bile doslej?«

»Ali ne veš tega? Bile so v krajih, kjer je tudi pozimi toplo.«

»Kaj praviš, pozimi toplo? To ni mogoče! Zima pač ne more biti topla.«

»Tako sem menda nekoč slišal, gotovo pa ne vem, Milena, veš! Vprašala bova gospodično v šoli.«

»Ali vidiš? Lastovke so kakor mali črni križi v modrini neba. Zakaj neki?« vpraša Milena.

»Ne vem, čemu jih je Bog tako ustvaril.«

»Ali vidiš? One so že priletele do šole, dočim sva midva še tukaj«, nadaljuje Milena.

»Zakaj si se pa sezula? Glej, kako te boče! Daj, obuj se!«

»Ne, ne, ker je že preveč pozno. Ali si videl, kako lep šopek je prinesel včeraj Rmanov Julček naši gospodični učiteljici?«

»Kako da ne?«

»Naberiva tudi midva nekaj marjetic, nekaj makov, pa jih ponesiva gospodični! Hočeš, Tinček?«

»Saj niso nič lepe!«

»To pa ni res! Poglej tega-le, kako ima lepo rdečo čepico! Sicer pa je tu cvetic na izbero. Poglej to-le, vsa je bela, ta pa rdečkasta, ona, glej, je rumena kot cekin. Kaj pa ta-le? Ali ti ta nič ne ugaja? In ta? Kako je lepo pisana! Tinček, te ima pa naša gospodična najrajša. Teh hočeva natrgati! Pomagaj mi, daj! Uboge cvetice, koliko sva jih že danes pohodila! Prav sem storila, da sem se sezula. Mogoče so danes prvič pogledale v svet, v žarko 'solnce, pa so morale umreti, še preden so jih prišli pozdravit pisani metuljčki in marljive čebele. Ali se tebi nič ne smilijo?«

Tinček ni pritrdil, pa tudi ne odkimal, gledal je le svojo družico, kako se je sklanjala k tlom in trgala z desnico cvetice — tu eno, tam drugo — in jih urejevala v levici v lep šopek.

»Tinček, ti pa nimaš gospodične rad!«

»Kakor ti! Zakaj pa to vprašaš?«

»Ker mi jih ne pomagaš trgati, saj veš, da jih ona tako ljubi.«

To je zadostovalo. Ne da bi zinil besedice, se je nekoliko oddaljil od nje in se kmalu vrnil s polno pestjo najpestrejših cvetic.

»Kam pa bova z njimi?«

»Dajva jih v torbico!« reče Milena.

»Dajva jih v torbico!« pritrdi Tinček.

In tako so v torbici delale družbo Abecedniku in Milenčinim čreveljčkom.

»Milena, pozno bo že, do šole imava pa še daleč. Požuriva se, saj jih imava že dosti.«

Hitela sta. Solnce je pripekalo vedno bolj in bolj. Milena ni mogla hitro stopati. Često jo je kaj zbadlo v nogo, in milo je zajavkala. Zdaj ni imela več usmiljenja do cvetic, ki so umirale pod njenimi nožicami.

»Tinček, trudna sem!«

»Obuj se, Milena!«

»Ne, ne!«

Tinčku se je zasmilila. Kaj početi? Kar jo prime za pas, dvigne močno in jo nese precej korakov daleč.

»Dosti, dosti, Tinček, preveč se boš utrudil. Zdaj bom pa že spet sama malo hodila. Po cesti me ne bode več tako, kakor pa po travi. Sicer pa nisva daleč do šole.«

Izpustil jo je na tla. No, cesta je bila prašna in gladka, in Milena je zdaj celo tekla. Srečala sta pogostejše ljudi. Zdajpazdaj se je čulo tudi pasje lajanje.

Skozi drevje sta že zagledala šolsko poslopje sredi ograjenega vrta z velikimi rjavimi vhodnimi vrati in po oknih toliko nagelnov v loncih.

Zakasnjenca sta potrkala na vrata in plašno vstopila v šolsko sobo. Učiteljica se je hudovala nad njima zaradi zamude, a Milena se ji približa s smehljajem na ustnih, ponujajoč ji odprto torbico.

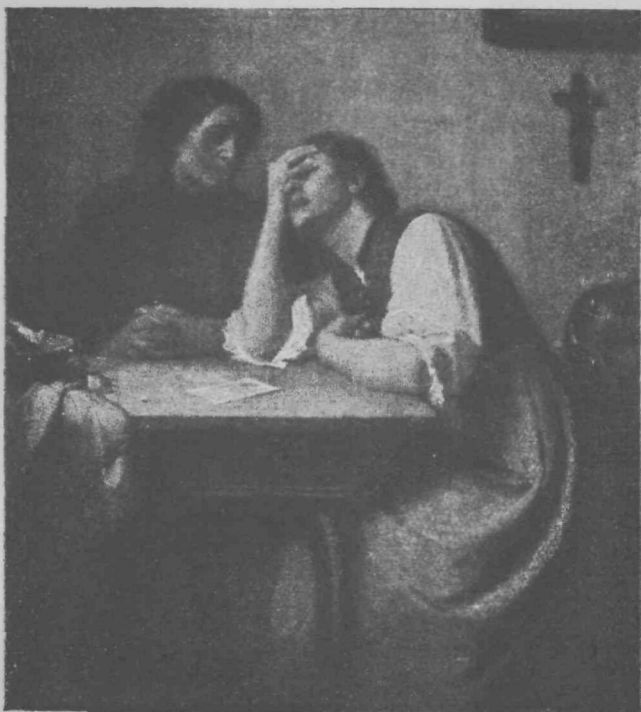
»Kaj pa hočeš?« jo vpraša učiteljica.

»Rož sem prinesla...« in jih strese ovele gospodični na mizo...

Učiteljici se je vse to tako milo in smešno zdelo, da se je Mileni nasmehnila, jo pogladila po glavi in se ji zahvalila.

Skromne poljske cvetice je vtaknila gospodična učiteljica v kozarec na šolsko mizo k ponosnim vrtnicam in dišečim nageljnom, oba otroka pa, tudi srčkani poljski cvetici, sta šla vesela vsak na svoj prostor. Njune bose in prašne nožice so pokupale izpod klopi poleg dveh svetloosnaženih čreveljkov...

In pričel se je pouk...

~ ZADNJE POROČILO ~

Vihar.

Basen.

a enkrat naj bo dovolj! Deset bark z ljudmi vred sem potopil danes v tem zalivu — hoho!« se zagrohoče nekoč vihar, leteč nad morjem proti vzhodu..

»Kaj — ti da si jih potopil? Počasi, prijatelj! Jaz sem jih potopilo, jaz, a ne ti!« zagrga morje. »Moji valovi so požrli barke, na dnu moje globine počivajo ljudje in razbiti krovi!«

V ljutem zasunku sikne vihar: »Nikar se ne šali z menoj, morje, otrok moj, da te tudi jaz za šalo ne zlasam! Pa ne — preveč si se že penilo danes. Pustil pa te bom za kazen tri dni samo; spoznati moraš, da brez mene ne moreš potopiti nobene barke, da kipiš in se peniš le, ako jaz hočem!«

In vihar odvrši v daljavo.

»Pojdi, kamor hočeš!« zašumi za njim užaljeno morje. »Jaz pa hočem pokazati, da znam tudi brez tebe potapljati barke.«

In trudilo se je morje, trudilo se dan in noč, da bi razburkalo svoje valovje; bočilo je silna pleča, da bi se dvignilo, da bi vzkipelo in se zapenilo do neba — a vse zaman. Ostalo je mirno, po njegovi bleščeči gladini pa so s polnimi jadri varno hitele barke in barčice... In morje se je začelo zavedati svoje nemoči in gledalo je od sramu bolno in žalostno na razpeta bela jadra in na vesele obraze mornarjev.

Po preteku treh dni se hrumeč povrne vihar.

»No, kaj si opravilo brez mene, ti bahato morje? Povej število bark, ki si jih potopilo v teh treh dneh brez mene!... Kaj tako molčiš? Govori!«

»Bilo sem mirno, prijatelj, ker so mornarji želeli tako...«

Gromko se posmeje vihar.

»Ha — lep izgovor... življenje mornarjev ti je ležalo na srcu!... Jaz pa vem, kako je bilo v resnici: nemirno si hotelo biti, prevračati in požirati si hotelo barke in ljudi, pa ni šlo; ostalo si mirno zaradi svoje nemoči. Še teden dni se pokori osamljeno, ker nisi še vredno, da bi se takoj pričel družiti s teboj!... Naj imajo tudi mornarji nekaj časa mir... Čez teden dni pa se povrnem, morje, dete moje, in tedaj boš videlo in slišalo, kako se bodo zopet premetavale na tvojih valovih barke, kako bodo molili mornarji in v grozi ječali potniki!« —

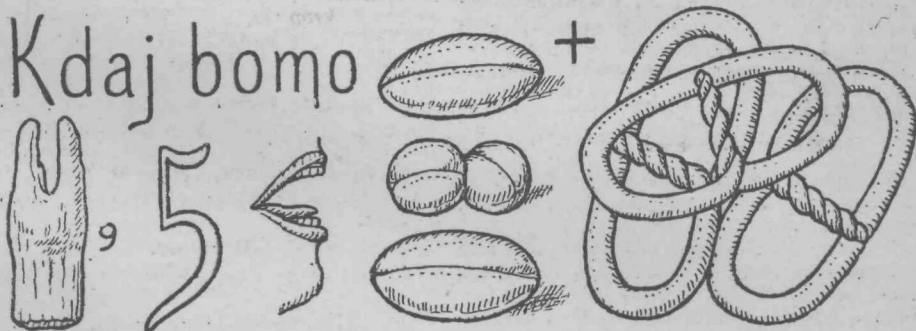
In iz viharja, jadrajočega nazaj proti vzhodu, so trdo ploskale v morje besede: »Ne domišljuj si lastnosti, ki jih nimaš!«

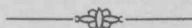

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 10. št.

Ko(za) jabolka (od 8) do (12) z(g)ore,
ra(c)de roke segajo (po jabolkih) po njih;

torej se glasi rešitev:

**Ko jabolka dozoré,
rade po njih segajo roké.**

Prav so jo rešili: Janez Leskovar, Fran-Rak, Alojzij Lesjak, Janez Razboršek, Alfonz Hrastnik, Štefan Mlakar in Rudolf Fink, „Zvončkovi“, naročniki na Prihovi pri Konjicah; Jakica Ganglova, učenka I. gimn. razr. v Ljubljani.

V spominsko knjigo.

(Svojemu prijatelju R. H.)

V ljubezni naj cvetó ti sladke rože!
V srce semena zlata si nasej,
da plodna ti požene kal življenja
do daljnih tvojih smotrov, svetlih mej!
Pogum v srce! — Iz mraka naj obupa
pot vodi te začrtana naprej, naprej!...

Josip Kralj.

Hišni ključ.

Ječar pride do celice ujetnika Krivokljuna in ga vpraša: „No, kako ste zadovoljni?“ — „I, gospod, nič mi ni hudega!“ odgovori Krivokljun, „imam dovolj hrane, tudi ravnotežje z menoj prav lepo. Samo nečesa vas prosim: bodite tako prijazni, pa mi izročite — ključ od hišnih vrat!“

Tepež.

Ves togoten vpije oče na sina Vladka: „Ali te ni nič sram, Vladko, da pretepaš svojega najmlajšega bratca? Ne veš li, da je neodpustna strahopetnost, če kdo pretepa kogarkoli, ki je mlajši in šibkejši od njega?“ — Vladko malo pomisli in odgovori: „Oče, saj tudi ti pretepaš mene!“

Nekaj tujih pregovorov.

Čas beži tudi za zaklenjenimi durmi. — Čas ima ostre zobe; celó gore požre. — Moč, pogum in krepost so stebri, ki nosijo srečo nebes in zemlje. — Brez svetlobe bi bilo tudi v nebesih temno. — Dober pes ne vzame kruha iz tatovih rok. — Krastača skoči z najlepšega travnika v močvirje. — Dan hvali po večeru, prijatelja po smrti in svoj meč, ko si ga že porabil! — Kdor je kriv, tega ustraši že sapa. — Dve mački nimata prostora v eni vreči. — Drugo leto — drugo listje.

Mlade kuharice.

Deklice se lahko kar igranje nauče kuhati, ker podpirajo razumne matere njihovo nagnenje do dela v kuhinji. Tuintam jim vele skuhati kako preprosto jed. Spretnost mladih kuharic vedno bolj raste, da se razvijejo iz njih prave umetnice vokusnem pripravljanju jedi. Seveda — če ni ničesar dati v lonec, tudi vsa kuharska umetnost nič ne pomaga: lonec ostane — prazen! In želodec tudi!

Koliko vode popijejo konji in govedo?

Ameriški živinozdravnik dr. Biting si je nekaj let zaporedoma zapisoval, koliko vode potrebuje na dan konj, koliko govedo. Prišel je do zaključka, da izpije na dan konj 32 do 40 litrov vode, ako dela; če pa ne dela, potrebuje dnevno le 24 do 30 litrov. Govedo popije več. Kravam, ki niso dajale mleka, je bilo treba na dan po 30 litrov vode, kravam mlekaricam pa celó po 56 litrov. Govedo pije največ rano zjutraj, konji pa pijejo najrajši popoldne.

Zdravilo proti španski mrzlici.

V zdravniškem listu „Wiener klinische Wochenschrift“ objavlja zdravnik dr. Marković, da se mu je posrečilo dobiti zdravilo, ki se z njim španska mrzlica ozdravi v 24 urah. Bolnik mora takoj, ko mu začne rasti vročina, vzeti 0.3 do 0.6 grama kalomela in vsakih 4—5 ur nato pol grama aspirina, pomešanega z enim decigramom kofeina. To zdravilo se sme jemati samo po zdravniškem navodilu, ker so slučaji, ko lahko postane kalomel jako nevaren.

Ako te piči čebela...

Ako te piči čebela ali osa, odstrani najprej želo, potem pa drgni ranjeno mesto s sveže narezano čebulo. Pravijo, da to sredstvo olajša bolečine in zabrani oteklino.

Podgane v Ameriki.

Poljedelsko ministrstvo Zedinjenih severo-ameriških držav je izračunalo, da napravijo v Ameriki podgane vsako leto okolo 500 milijonov kron škode. Na podlagi poizkusov so dognali, da mora vsaka od nešteti milijonov podgan na leto požreti za 3 krome koruze ali pa za 8 kron ovsa, da more živeti. K tej škodi pride še večja s tem, da izpodkopavajo podgane stavbe, uničujejo vreče in papir. Izračunali so, da lahko naraste en sam par podgan, če se nemoteno plodi in množi, že v treh letih na velikansko krdelo 20 milijonov podgan.

Drobtine.

41.

Ne mrmraj in ne govóri,
če ti kaj izpodleti;
pojdi in onako stóri,
kot izkušnja te uči!

42.

Sama hvala omehkuži,
sama graja slabo služi;
preden govoriš — razsodi
in pravičen vedno bodi!

43.

Kdor z očmi nemirno šviga,
strah je njemu v srcu skrit;
čista duša prosto dviga
vsak pogled svoj ponosit.

44.

Da naj bo pokojno spanje
tistim, ki jih vzame smrt,
z blagim srcem misli nanje,
v prsih naj ugasne črt!

45.

Nič življenje ne odlašá,
isto da enakemu:
rojstvo — prva cena naša,
grob — plačilo vsakemu!

Modest.

Cenjeni gospod Doropoljski!

Ker vidim v „Zvončku“, da Vam piše dosti otrok, sem se odločila, pisati Vam prvo pismo. Stara sem 11 let in pridem jeseni v prvi razred slov. gimnazije v Trstu. Imam več bratov in sester. Najmanjši je ime Zimka; ta je bolna na obeh in ne more zaradi tega v šolo, dasiravno je stara že sedem let. Moj ata je ravnatelj na slovenski meščanski šoli v Trstu. Morebiti ga pa poznate? Tudi mama je učiteljica na isti šoli. Sedaj sem na počitnicah v Rajhenburgu ob Savi. Tu je prav lepo. Najstarejša sestra Nada, ki šteje sedaj 15 let, je šla čez počitnice v Liboje pri Petrovčah v Savinjski dolini. Prosim, blagovolite natisniti to pismo v „Zvončku“.

Srčno Vas pozdravlja

Breda Vrščajeva,
učenka v Trstu.

Odgovor:

Ljuba Breda!

Pomilujem Tvojo sestro Zimko, ker ima bolne oči. Gotovo se posreči spretnosti zdravnikov, da jo ozdravijo. Potem se bo lahko radovala svoje mladosti, pa tudi dohitela bo to, kar je sedaj zaradi bolezni zamudila. Bistra glava in zdravo telo premagata vse težave. Tvojega očeta in Tvojo mamo poznam. Vsem skupaj — srčne pozdrave!

*

Dragi gospod Doropoljski!

V „Zvončku“, ki sem si ga izposodil od svojega prijatelja, sem čital, da Vam pišejo mnogi dijaki in dijakinje. Tudi jaz sem se namenil, da Vam kaj pišem. In ravno danes, ko smo dobili šolska naznanila, se mi za to najbolj pripravno zdi. Hodim v I. gimnazijski razred I. državne gimnazije v Ljubljani. Moje izpričevalo se je še dosti dobro obneslo, in upam, da drugo leto izvršim z odliko šolsko leto, zakaj med počitnicami se hočem z veliko vnemo poprijeti učenja, seveda z zavestjo, da sem sedaj drugošolec. Najbolj me veseli zemljepisje, in komaj čakam, da postanem tretješolec. Potem se pričnem učiti fizike, ki je moje največje veselje in ki o njej vedo dijaki

toliko povedati. Imam enega brata v ruskem ujetništvu, enega na italijanski fronti, pa tudi papa je v Beljaku pri vojakihi. S prošnjo, da to pismo priobčite v „Zvončku“ k drugim koticarjem, sklepam svoje pismo in Vam ostajam vedno

Vaš vdani

Vladimir Pirnat.

Odgovor:

Ljubi Vladimir!

Lep načrt imaš napravljen za bodoče svoje šolsko leto. Želim Ti samo vztrajnosti in dobre, trdne volje, potem gotovo izvedeš vse, kar si sedaj lepega zasnoval v svojih sklepih in željah. Kdor hoče — ta more!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Že dolgo Vam nameravam pisati, da tudi naju uvrstite med koticarje. Jaz hodim sedaj v 4. in moj bratec Branko v 3. razred. Oba sva doma pri ljubi mami, atek naš je že štiri leta na fronti. Sedaj pride za vedno domov, ker ga tu sodišče oprošča, kjer je kot uradnik. Seveda pride domov bolan, a hvala ležna sva ljubemu Bogu, da nama je še živga ohranil. Koliko otrok je izgubilo atka v vojni, a midva sva tako srečna, da ga še imava. Pridno čitava „Zvonček“ in komaj čakava, da ga dobiva. Posebno rada rešujeva zastavice.

Lepo Vas pozdravljata

Medana in Branko Bezljaj,
Šmartno pri Litiji.

Odgovor:

Ljuba Medana in Branko!

Tako ugodno mi je pri srcu, ko mi priča Vajino pismo, kako iskreno ljubita svojega očeta. Lepo mora biti sedaj pri Vas doma, ko ste po tako dolgih in skrbih polnih letih zopet vsi združeni v tihi rodovinski sreči. A kolika žalost mora biti tam, koder vlada bridka zvest, da se ljubi, edini oče nikoli več ne vrne, ker ga je pokosila smrt na bojnem polju! Kdo naj izleči tisočero srčnih ran? In kdo naj nadomesti otrokom očeta, ki ga je ubila so-

vražnikova krogla? Premnogo gorja je že prov-
zročila ta strašna vojna!

*

Veleccenjeni gospod!

Vsakokrat, ko čitam Vaš kotichek, vidim,
da Vam piše mnogo otrok. Tudi jaz bi se
torej rad pridružil Vašim koticekarjem. Pišem
se Milutin Gorup. Doma sem na Polenškaku
pri Ptuj. Najrajši rišem, pišem in čitam
„Zvonček“. Star sem 10 let. Imam dva brata.

Klanja se Vam

Milutin Gorup.

Odgovor:

Ljubi Milutin!

Prav je, da se tudi Ti pridružeš lepemu
številu mojih ljubih koticekarjev. Naša rodo-
vina je res velika. Kar ponosen sem na to,
da sem zbral okrog sebe toliko vrle slovenske
mladine! Sedaj bodi Tvoja skrb, da se nam
ne izneveriš!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Lani sem Vam večkrat pisala, da se učim
za meščansko šolo. In res! Kmalu je prišel
čas, ko sem morala iti v Maribor k izkušnji,
ki sem jo dobro prebila. Sedaj sem v Mari-
boru v drugem razredu meščanske šole. Do
učenja imam veliko veselja. Jako se zanimam
za zgodovino, zemljepisje, prirodo in pri-
rodoslovje. Eno leto ostanem še tukaj. Kaj
bo potem, še ne vem gotovo. Mama bi rada,
da bi šla k pošti, atek in pa jaz misliva, da
bi šla na učiteljišče. Ne morem Vam popisati,
kako sem vesela, kadar se peljem domov.
Sedaj spoznavam pregovor: „Povsod je dobro,
a doma najboljše!“ Moj brat Bogdan je pred
enim mesecem postal poročnik in je na itali-
janskem bojišču.

Srčno Vas pozdravlja

Ela Kurbusova,
učenka 2. raz. meščanske
šole v Mariboru.

Odgovor:

Ljuba Ela!

Seveda se je težko odločiti, kod in kam:
ali k pošti — ali na učiteljišče. Vsak stan, ki
se mu človek z veseljem posveti in njegove
naloge z veseljem izvršuje, je lep in koristen.
Tvoji starši se gotovo zedinijo in Ti dovolijo
svobodno pot do tistega poklica, ki Te k njemu
vabi srce. Saj je sreča otrok tudi sreča staršev.

*

Cenjeni g. Doropoljski!

Dolgo Vam že nisem pisal. Sedaj hodim
v c. kr. gimnazijo v Mariboru. Latinsčine se
učim precej lahko. Vsak drugi teden pišemo
latinsko nalogo. V moj razred hodi tudi sin
bivšega slovenskega ministra pl. Žolgerja.
Naznanjam Vam veselo novico, namreč da je
moj oče oproščen od vojaštva.

Srčne pozdrave pošiljam Vam in vsem ko-
ticekarjem!

Viljem Ogorelec,
gimnazijec v Mariboru.

Odgovor:

Ljubi Viljem!

Latinsčina je lep jezik, dasi za začetnike
nekoliko težak, ker jim je popolnoma tuj. V
gimnaziji boste mnogo lepega čitali v tem
jeziku. Stari Rimljani so imeli veliko zname-
nitih državnikov, pisateljev in pesnikov. Njih
dela so se ohranila do današnjih dni.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Ker berem toliko pisem, ki jih Vam pi-
šejo učenci iz raznih krajev, Vam tudi jaz
pišem drobno pismce. Tudi jaz sem papana
prosila, da bi naročil „Zvonček“, kar mi je
obljubil. Prav rada ga berem in rešujem za-
stavice. V tem pismu Vam pošiljam par slik,
ki jih je narisal moj šele pet let stari bratec
Vladimir. Jaz sem osem let stara, pa ne znam
tako risati. Vladimir pravi, da se bo učil za
slikarja. Jako bi bil vesel Vladimir, ko bi vi-
del svojo sliko tiskano v „Zvončku“.

Prav lepo Vas pozdravlja

Danica Jordanova,
učenka v Lianu.

Odgovor:

Ljuba Danica!

Poslala si mi štiri sličice svojega bratca,
a porabiti morem le ti dve, ki ju sedaj gledaš
v koticčku. Zdi se mi, da si mi pisala le za-
radi svojega Vladimirčka — tako rada ga
imaš! In to je tako lepo, da sem te zastrske
ljubezni od srca vesel! Bog živi oba